

KOSOVSKI INSTITUT ZA PRAVOSUDJE

BILTEN

Sadržaj

Aktivnosti za 1-18
novembar-
decembar

Kalendar 19

Znacajni događaji

- Obuka iz krivične materije
- Obuka iz parnične materije
- Seminar u vezi Konvencije o Ljudskim Pravima
- Obuka u vezi Antitrafikacija
- Obuka u vezi Kodeksa Etike
- Obuka za maloletnike
- Obuka u vezi Trgovina Ljudima

Zastita Svojine

Dana 01 novembra 2007 godine u Kosovskom Institutu za Pravosudje održan je okrugli sto iz parnične materije na temu "Zastita Svojine". Korisnici navedenog okruglog stola bile su sudije iz svih regiona Kosova koje rade parnicu.

Na ovom okruglom stolu razmatrane su teme koje se odnose na zastitu svojine shodno pozitivnom zakonodavstvu Kosova i određena pitanja iz sudske prakse. Nakon sveobuhvatne diskusije sa održanog okruglog stola doneti su sledeći zaključci:

- Pravo svojine predstavlja jednu od najznacajnih instiucinja građanskog prava, posebno instituciju stvarnog prava. Pravo svojine regulisano je nacionalnim zakonima i međunarodnim pravim normama (Evropska Konvencija za Zastitu Ljudskih Prava, Protokol I. Osnovna Ljudska Prava).
- Predmet prava svojine su pokretne i nepokretne stvari, ali ne i stvari koje se nalaze u društvenoj svojini.
- Građansko pravna zastita omoguava jednu potpunu zastitu prava svojine koja je u saglasnosti sa sadržajem navedenog prava.
- Osim u građanskom pravu, pravo svojine stiti se i u ostalim granama prava kao sto je u krivicnom pravu, administrativnom pravu, ustavnom pravu itd.
- Tuzbe se dele na: procesno pravne i materijalno pravne tuzbe. Procesno pravnim tuzbama regulisu se pitajna zastite određenog subjektivnog prava, koje u stvari predstavljaju i petitum tuzbenog zahteva, dok materijalno pravne tuzbe odnose se na određene pravne grane građanskog prava kao sto je: porodicno pravo, radon pravo itd. i pored toga i u određenim pravnim granama razlikuju se posebne tuzbe u zavisnosti od pravne

Sud na osnovu vestacenja vesuaka, intenzitet bolova određuje kao: viseg intenziteta, srednjeg i nizeg intenziteta, naknada mora da se odredi jedinstvena a ne pojedinačno za svaki stepen intenziteta bolova.

U clanu 200 st. 1 ZOO forme telesnog unakazenja regulisana su ovom odredbom, visina stete određuje se na osnovu svih okolnosti konkretnog slucaja, dok intenzitet straha predstavlja posebnu okolnost.

Kodeks Etike

13 decembra 2007, KIP je održao trening u vezi Kodeksa Etike za sudije i tuzioce regiona Gnjilana.

Primena i postovanje odredaba Kodeksa cine jedan objektivni pravosudni sistem, sva ponasanja koja su suprotno Kodeksu proizvode negativne pojve koje rezultiraju u nepoverenju građana na pravosudni sistem. Stoga stoji potreba da sve sudije i tuzioci su obavezni da tokom obavljanja svojih funkcija savesno i pazljivo ispostuju navedene odredbe Kodeksa.

Na ovom treningu ucesnici izneli su svoje poteskoce sa kojima se suocavaju u obavljanju funkcije, to

se pre svega odnosi na veliki broj predmeta koji nisu u stanju da u određenom roku okoncaju, dok svako odugovlacenje predstavlja povredu Kodeksa. Sto se tice rukovodjenja sa predmetima, sudija je obavezan da se o predmetima stara sve do okoncanja postupka, usmeri pomocno osoblje radi dostave svih spisa radi bolje koordinacije i uspesnosti u radu. Na kraju ovog treninga od strane Jedinice Sudske Inspekcije prezentirano je nekoliko slucajeva iz sudske prakse koji se odnose na nedoliko ponasanje sudija.

U vezi svih komentara, sugestija, analiza dopuna i slicno pisite nam na e-mail adresu: kji_newsletter@hotmail.com

Region Peci – ista tema bila je predmet raspravljanja na seminaru koji je održan 07 decembra 2007 godine u Peci. Na ovom seminaru konstatovano je sledeće:

- U regionu Peci o bilo kom slučaju kada maloletni izvršilac dodje u sukob sa zakonom obavestava se organ starateljstva,
- Od policije se uvek zahteva

Simulacija sudjenja iz parnice

Dana 11 decembra 2007 godine Kosovski Institut za Pravosudje organizovao je i održao simulaciju sudjenja u Okruznom Sudu u Pristini na temu: "Naknada materijalne i ne materijalne stete".

Tokom simulacije analizirane su proceduralne radnje ucesnika sa pro et contra dokazima, zatim tretirano je pitanje stete kako u pogledu procesno pravnih odnosa tako i u pogledu obligacionih odnosa, ovo iz razloga jer ako je nekom naneta steta ista mora da se nadoknadi.

Sudska praksa kao okolnosti koje uticu na odredjivanje visin naknade stete zbog fizickih bolova poznaje sledece (npr. izgubljena svest, hospitalizacija, vezanje za krevet,

sacinjavanje izvestaja koji se kasnije dostavlja javnom tuziocu koji kasnije odlucuje da li treba obustaviti postupak, izreci meru odvracaja ili slucaj prosledi sudu, i

- Tokom celog postupka treba izbeci ponizavajuće ponasanje prema maloletnom izvršiocu.

razne mobilizacije, rengentsko snimanje, operacije, infuzije, inekcije, previjanje rana, otklanjanje zavoja, upotreba invalidskih kolica, bolovanje, ambulantsko lecenje, fizioterapeutske vezbe itd) koje je pretrpeo osteceni u vidu fizickog bola. Ako sud nije dovoljno obrazložio presudu u smislu clana 200 st. 1 ZOO koja se odnosi na sve okolnosti koje uticu na odredjivanje visine naknade materijalne i nematerijalne stete, takva odluka mora biti ukinuta.

insitucije kao sto su: imovinske tuzbe, posesorne tuzbe itd.

- Na osnovu zakonske formulacije moze se zakljuciti da zastita prava svojine reinvidikacionom tuzbom potrebno je da postoje tri preduslova i to: svojina tuzioca, odredjene stvari i posedovanje stvari od strane tuzenog.

- U sudovima Kosova nalazi se niz broj sporova po osnovu revindikacione tuzbe. Poseban problem za resavanje ovih sporova predstavlja pravo utvrdjivanja svojine, pogotovo kod pokretne imovine u onim slucajevima kada tuzilac ne raspolaze sa dokazom o pravu svojine nad stvarima koji su predmet predaje, ovo iz razloga jer institucije Kosova ne raspolazu sa katastarskim knjigama na osnovu koji bi moglo da se utvrde relevantne cinjenice u vezi navedenih sporova.

- Cilj tuzbe negatorio (Acti negatorija) je obustavljanje i sprecavanje ometanja, i buduceg ometanja sve pod pretnjom novcane kazne. Ovom vrstom tuzbe zahteva se povracaj u predjasnje stanaje, sprecavanje i obustavljanje odredjenog ponasanja kojima se vrši odredjena vrsta smetanja ili uznemiravanja (zabrana prelaska kroz dvoriste tuzioca) kao i dalje i buduce ometanje.

- U slucajevima preteranog uznemiravanja (buka jaceg intenziteta, nepodnosljiv smrad) vlasnik ima pravo da preduzme adekvatne tehnicke mere radi povracaja u dozvoljenoj meri (npr. ugradjivanje aparature koja stiti dalje raznosenje prasine, smanjenje buke ili

stetnih gasova).

- I pored tog sto se u OZIPO doslovice ne navodi, ali prestanak smetanja poseda treba svatiti i smetanje poseda i u ubuduce.

- U sporovima izmedju pretpostavljenog vlasnika i drzaoca stvari suocavaju se dva pravna osnovu u vezi poseda. Pravnu zastitu uziva onaj koji ima jaci pravni osnov o posedu.

- Tuzba publiciana predstavlja vrstu tuzbe koja se odnosi u vezi spora izmedju dva ucesnika u postupku koji ne mogu da dokazu pravo svojine, ali drzaocu sa jacim pravnim osnovom pripada pravo dodele stvari. Drzalac koji je stekao pravo na odredjenoj stvari po osnovu pravnog posla ima jaci pravni osnov u odnosu na lice koje je stekao pravo na stvari po osnovu nevaljanog pravnog posla.

- U sporu po tuzbi kojom se trazi priznavanje svojine protiv drzaoca, tuzilac je obavezan da dokaze da je njegov prethodnik stekao pravo nad stvarima od stvarnog vlasnika po osnovu valjanog pravnog posla. U slucaju odredjene sumnje uzimace se u obzir da pravo pripada drzaocu stvari.

Okrugli sto sa ekspertima iz krivicne materije

02 novembra 2007 KIP je organizovao okrugli sto na kojem su ucestvovale sudije Vrhovnog Suda Kosova, tuzioci Kosovskog Tuzilastva, tuzioci Specijalnog Tuzilastva, predstavnici Udruzenja Tuzioca Kosova i sudski treneri KIP. Cilj okruglog stola bio je prikupljanje predloga o temama iz parnicne materije koje bi trebale da se obuhvate u Stalni Program Obuke za 2008 godinu.

Pored velikog broja predlozenih tema za program rada 2008 godine, ucesnici zajedno sa predstavnicima KIP dosli do zakljucka da radi uspesnog programa obuke isti mora da

sadrzi sledece:

- da se pojaca saradnja sa staresinama odgovarajucih institucija,
- predlozene teme moraju da budu određenog profila odgovarajucih institucija,
- potreba za održavanje najmanje jednog sastanka pre održavanja treninga, i
- treninzi treba da budu pretežno prakticne forme.

Seminar za sudije porotnike

06 novembra 2007, KIP organizovao je seminar koji je namenjen sudijama porotnicima iz regiona Gnjilana. Stoji cinjenica da ucesce sudije porotnika kako u krivicnom tako i u parnicnom postupku je od velikog znacaja za funkcionisanje sudstva. Iz ovog razloga potrebno je da sudije porotnici isto kao profesionalne sudije daju svoj doprinos radi pravilne primene zakona i donosenja zakonitih odluka. Na ovom treningu pored ostalog kao znacajno pitanje koje tisti sudije porotnike mozemo izdvojiti sledece:

- neblagovremeno upoznavanje sa

predmetom rasprave,

- neuredno dostava poziva,
- isplata dnevnica u obliku nadoknade sa velikim zakasnjem,
- nedostatak kancelarija usled cega isti duze vremena cekaju o hodnicima suda,
- potreba organizovanja obuke (najmanje dva puta godisnje da se organizuje obuka za sudije porotnike).

- Okrivljeni treba da bude uvek blizu svog branioca, ovo iz razloga radi ostvarivanja funkcije odbrane, a pre svega jer se okrivljeni u takvoj situaciji nalazi u određenom psihickom pološanu.

Osim clana 72 PZKPK sud po sluzbenoj duznosti moze da iskljuci branioca zbog njegove pasivnosti i ne efikasne odbrane.

Tokom navedenog seminara bilo je razlicitih misljenja u vezi odbrane. Jedno misljenje odnosi se: lice koje je privremeno lisen slobode ili zadrzan u policiji potrebno je svo vreme da ima branioca. Drugo misljenje odnosi se

na obaveznu odbranu za lice koje je lisen slobode koji je gluhom ili koji pokazuje znakove mentalne zaostalosti, u drugim slucajevima odbrana nije obavezna, iskaz dat u policiji ili

pred javnim tuziocem bez prisustva branioca predstavljaju prihvatljive dokaze ali pod uslovom da uhapseno lice je prethodno upoznat o svojim pravima o kojima je dobrovoljno odustao o angazovanju branioca.

Maloletnicka Delikvencija

Region Prizrena KIP u saradnji sa UNICEF-om 06 decembra 2007 odrzao je seminar na temu : Maloletnicka Delikvencija. Glavni cilj seminara bio je usaglasavanje i bolja saradnja sa svim subjektima koji ucestvuju u postupku prema maloletnicima. Na ovom seminaru zakljuceno je sledece:

- Potreba radi izricanja mere odvracaja koje na osnovu statistickih podataka u ovom regionu uopste se ne zahgtevaju radi izricanja od strane javnog tuzioca,

- Potreba za izmenu zakona i ugradjivanja i ostalih mera odvracaja,

- Osposobljavanje specijalnih sudija, tuzioca i policije za maloletnicku delikvenciju.

- Koriscenje svih ostalih mogucnosti kako ne bi doslo do izricanja kazne prema maloletnom izvrsiocu.

Evropska Konvencija za Ljudska Prava

04-05 decembra 2007 za region Pristine održan je seminar u vezi Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima, na istom je razmatran član 5 i 6 Konvencije. Korisnici seminara bile su sudije i tuzioci regiona Pristine.

Prilikom razmatranja člana 5 i 6 Konvencije zaključeno da ova dva člana najviše se primenjuju u svakodnevnom radu sudija i tuzioca, isti skoro imaju sličan sadržaj sa odredbama Krivičnog Postupka, iz ovog razloga i sud u

Strazburu pridaje veliku pažnju kršenju ove odredbe Konvencije. Na ovom seminaru zaključeno je da sud u Strazburu ne preinacava odluke domaćih sudova, već samo konstatuje povrede i domaćim sudovima nalaze naknadu štete za aplikante koji su se obratili Sudu u Strazburu radi zaštite svojih prava.

Sudska zaštita

Kosovski Institut za Pravosuđe 06 decembra 2007 organizovao je i održao okrugli sto na temu: Sudska zaštita, nakon okončanja istog doneti su sledeći zaključci:

- Okrivljeni kao stranka u postupku u odnosu sa ovlašćenim tuziocem je ravnopravna stranka u postupku. Ravnopravnost

okrivljenog ogleđa se u pretpostavku nevinosti.

Bezobzira na poteškoće na koje nailaze sudovi prilikom određivanja branioca po službenoj dužnosti,

okrivljeni mora da bude upoznat sa slučajem.

Okrugli sto sa ekspertima iz parnicne materije

Kosovski Institut za Pravosuđe 07 novembra 2007 održao je jedan sastanak sa ekspertima iz parnicne materije (sudije Vrhovnog Suda, okružnog suda, opštinskih sudova i eminentnih advokata) radi identifikacije potreba sudije koje rade parnicu za njihovo bolje profesionalno usavršavanje.

Na ovom sastanku vođenja je interaktivna diskusija sa predlozima na konkretnu temu, zatim bilo je predloga i u vezi upotrebe tehnike u organizovanju treninga od strane KIP kao što su:

Vrhovni Sud Kosova treba da se više uključi na izradu i planiranju programa obuke.

- U saradnji sa predsednicima suda potrebno je uticati na onaj broj sudija koje uopšte ne učestvuju u organizovanoj obuci.
- KIP tokom 2007 godine dao je svoj značajan doprinos na organizovanju stalne obuke za sudije i tuzioce Kosova.

- U buduću na narednim treninzima potrebno je pozvati najeminentnije avokate koji će da prenesu svoja iskustva.

- KIP je pohvaljen za blagovremeno dostavljanje materijala kao što je: program rada, upitnici o proceni potreba, mesečni bilteni, pozivnice i sl.

- Podržana je inicijativa o neposrednom dogovoru između sudija i KIP koja se odnosi na potrebu za organizovanjem treninga.

Predstavnici KIP zahtevali su jedno veće angazovanje eksperata koji bi trebali da primene savremene metode predavanja i međusobna koordinacija poslova između samih eksperata.

Zastarelost krivičnog gonjenja

Okrugli sto na temu Zastarelost krivičnog gonjenja bio je naredni događaj kojeg je KIP organizovao 8 novembra 2007. Nakon sveobuhvatne diskusije sa ovog okruglog stola izdajamo sledeće:

- u praksi se desava da se pomeša pojam apsolutne i relativne zastarelosti.
- Ako se radi o obustavi krivičnog

gonjenja, rok zastarelosti traje onoliko vreme koliko je proteklo vreme obustave krivičnog gonjenja,

- Pitanje da li se poziv smatra proceduralnom radnjom kojim prestaje zastarelost, zaključeno da pozivom prestaje rok zastarelosti krivičnog gonjenja,

- Zakonski osnov da ne bi tekao rok zastarelosti može da bude kod imuniteta poslanika, odlaganje izvršenja kazne zatvora shodno odredba Zakona o Izvršenju Krivičnih Sankcija, zatim odlaganje izvršenja kazne zatvora zbog uzrasta deteta ili na osnovu zahteva OJT ili odluke u pogledu kazne u vezi vanrednog pravnog leka.
- Kao proceduralna radnja smatra se i poziv koji je dostavljen osuđenom licu radi početka izvršenja kazne, izdavanje naloga za početak izdržavanja kazne, izdavanje domaće i nacionalne poternice itd.

Okrugli sto za Sudije Opštinskih Sudova za Prekršaje

Dana 13.11.2007 u Kosovskom Institutu za Pravosuđe održan je okrugli sto iz prekršajne materije, korisnici istog su bile sudije za prekršaje. Na ovom treningu doneti su sledeći zaključci:

- Zakon o Prekršajima sadrži samo neke odredbe koje se odnose na maloletnike, iz ovog razloga primenjuje se i Zakon Kosova o Maloletnicima i Međunarodne konvencije koje se odnose na ovu kategoriju.
- Zakonom o Prekršajima predviđena je zamena novčane kazne na kaznu zatvora, ovakva zamena nije predviđena Krivičnim Zakonom o Maloletnicima, ovo iz

- Novčana kazna zastareva u roku od 2 godine, dok u vezi izvršenja dopunske kazne i mere obaveznog lečenja zakonodavac je predvideo posebne rokove, mera obaveznog lečenja ne može da se izvrši nakon isteka roka od tri godine od dana pravosnažnosti presude,
- ostali problemi, neefikasnost rada sudske administracije, nesprovodjenje naredbe od strane policije, neblagovremeno dostavljanje presude i niz ostalih tehničkih problema.

razloga jer uvek potrebno je da se vodi računa o interesu maloletnika.

- Organ Starateljstva uvek je obavezan da daje svoje stručno mišljenje o ispunjavanju uslova da se maloletnom izvršiocu izriče vaspitna mera, isti je takođe obavezan da vodi računa o osetljivosti i psiko-fizičkim sposobnostima maloletnika.
- Zastupnik maloletnika isključivo može da bude avokat koji je registrovan u Advokatskoj komori, pedagog ili psiholog,
- U slučaju da maloletnik boluje

Kosovski Institut za Pravosuđe dana 29, 30 novembra, 01,13,14 i 15 decembra 2007 godine organizovao je okrugli sto na nivou eksperata u vezi Privremenog Krivičnog Zakona Kosova.

Potreba sudske prakse radi otklanjanja određenih dilema sa kojima se suočava sudska praksa prilikom primene materijalnog prava, podstakao je KIP da organizuje navedeni okrugli sto. Cilj okruglog stola je da nakon

diskuje i analiziranja odredaba PKZ izadje sa konkretnim predlozima za eventualne izmene i dopune Zakona. I tokom 2008 godine biće organizovan sličan okrugli sto kako bi se okončale određene dileme i naslo konkretno rešenje a predloži za konačno rešenje dostaviti nadležnim institucijama radi odlučivanja.

Dogovor o priznavanju krivice

Kosovski Institut za Pravosuđe u saradnji sa Departmentom Pravde USAD - predstavništvo u Pristini, 3 decembra 2007 godine organizovao je jedan praktični trening u vezi dogovora o priznavanju krivice. Tokom treninga ocenjeno je da ova institucija u velikoj meri doprineće na :

- smanjenju broja predmeta pred u sudovima,
- ekonomičnosti postupka,
- rehabilitaciji izvršioca krivičnog dela,
- eliminisanju nesigurnosti okrivljenog u vezi okončanja krivičnog postupka itd.

O bilo kakvom postignutom

dogovoru između tužioca i branioca, sud mora da vodi računa u vezi ispostovanja zakonskih odredaba i prava okrivljenog.

Učesnici seminara su predložili da institucija Dogovora o priznavanju krivice obuhvati i kaznu tako da se ubuduće naziva "institucija Dogovora o priznavanju krivice i kazne". Ovakav predlog je obrazložen time što ova institucija je od značaja za okrivljenog ako se predvidi i kazna, jer okrivljeni se oseća nesigurnim u pogledu kazne kada pristaje na dogovor.

Na ovom seminaru diskutovano je u vezi pravne prirode autorskog prava koja proizilaze iz navedenog zakona, tretiranje istog kako domacim zakonodavstvom tako i zakonodavstvom zemalja u regionu i sire.

Bilo je diskusije u vezi autorskog prava, obimu i osnovama prenosa autorskog prava, ugovori i oposta pravila, vrste ugovora, posebna pravila ugovora, ugovor o izdavanju,

ugovor o prikazivanju autorskog dela, ugovor o kinematografskom delu, prenos autorskog prava po osnovu nasledjivanja, predmet povrede autorskog prava, moralno pravo autora, imovinsko pravo autora, lica koja imaju pravo na naknadu stete, pravni osnov za naknadu stete, visina naknade isl.

Trgovina Ljudima

29 i 30 novembra 2007 KIP usaradnji sa IOM-om odrzao je dvodnevni seminar u vezi Trgovine Ljudima.

Trgovina Ljudima je jedna pojava koja je prisustna zbog niz faktora, po oceni ucesnika seminara trgovini ljudima doprinose: siromastvo, losa perspektiva buducnosti, losi materijalni uslovi u maticnoj zemlji, neadekvatno i nedovoljno obrazovanje, nasilje i zlostavljanje u porodici itd. Istovremeno izvršeno je uporedjenje izmedju trgovine ljudima i prostitucije. Na osnovu statistickih podataka sa kojima raspolaze IOM, negde 150% su domace zrtve krijumcarenja u odnosu na ranije godine gde je broj zrtava bio 6 u 2000 godini, dok u 2006 godini taj broj je iznosio 30, do septembra 2007 godine evidentirano je 15 slucajeva krijumcarenja.

U okviru svoje nadležnosti IOM na Kosovu je pomagao u 566 slucajeva zrtvama stranih zemalja radi povratka u svoje zemlje.

Tokom seminara izvršen je uvid u obliku interpretacije odredaba Privremenog Krivicnog Zakona, odredbe koje se odnose na zasticene svedoke koji i te kako mogu pomoci na uspesnom suzbijanju pojave trgovine ljudima.

Tokom rada seminara prikazan je jedan video dokumentarni snimak koji se odnosio na iskaze dve krijumcarene zrtve.

Na kraju seminara ucesnicima su podeljeni certifikati.

od neke dusevne bolesti, prema istom odmah treba obustaviti postupak.

- Posebnu paznju u postupku prema maloletnom izvršiocu treba posvetiti nacelu javnosti, prema maloletnom ne moze da se upotrebi termin kriv je, nego treba da se primeni odgovarajuci termin odgovoran je.

- U slucaju da je maloletnik izvršio dva prekršaja, potrebno je samo opis

prekršajnih dela, dok se maloletniku izrice jedna strozija kazna za jedno od prekršaja,

- U slucaju izricanja vaspitne mere ona mora da se vremenskih oznacava, takodje u slucaju izricanja novcane kazne prema maloletnom

izvršiocu ne moze da se izrice i vaspitna mera.

Nasilje u Porodici

14 novembra 2007 Kosovski Institut za Pravosudje odrzao je okrugli sto na temu: "Nasilje u Porodici". Korisnici okruglog stola bile su sudije svih regiona Kosova koje rade parnicu, zatim sluzbenici KPS koji rade u ovoj materiji, ovlascena lica Centra za Socijalni Rad, avokati i ostali.

Na navedenom okruglom stolu tretirana je definicija porodice, zastita licnosti u porodici, u kojim slucajevima se moze umesati u privatni zivot i u koje svrhe.

Konstatovano je da su zrtve najcesce zene i deca, iz ovog razloga ovoj kategoriji je pridata veca paznja Konvencijom o Eliminisanju Svih Oblika Diskriminaciji Zena,

Konvencija koja je usvojena Rezolucijom UN br. 34/180 od 18.12.1979). I Evropskom Konvencijom o Ljudskim Pravima predvidjeno je suzbijanje nasilja u porodici.

U skladu sa obavezama koje proizilaze iz navedenih Konvencija, dana 09.05.2003 stupilo je na snazi Uredba UNMIK-a br. 2003/12 koja se odnosi na Zastiti od Nasilja u Porodici, po osnovu koje zrtve nasilja u porodici imaju pravo da

od suda zahtevaju izdavanje zastitne mere radi sprečavanja nasilja i ispunjavanje obaveza koje su predviđene Zakonom Kosova o Porodici.

U slučaju nejasnoca navedene uredbe, potrebno je analizirati odredabe Konvencije, Zakona o Porodici i Zakona o Parnicom Postupku koji se u odredjenim slučajevima primenjuje ukoliko navedena uredba ne sadrzi odgovarajuće odredbe.

Nakon sveopste diskusije sa ovog skupa zakljuceno je sledece:

- Potrebno je da se u vecem broju sporova, bilo onih o razvodu braka ili alimentacije koji su pokrenuti pred sudom odluci posebnim merama,
- Zastitne mere odredjuje sud bilo da se radi o zastiti ili hitnoj zastiti kao i hitne privremene zastitne mere nalozene od strane deurnog oficira ili vrsioca duznosti istog regionalne policijske stranice.
- Ako ovom uredbom nisu

previdjena posebna proceduralna pravila, onda se primenjuju pravila Zakona o Parnicom Postupku (ZPP). Postupak predvidjen Uredbom jeste parnicni postupak.

- Najbolje resenje za suzbijanja nasilja u porodici jeste primena odredaba ove Uredbe, cime bi znatno doslo do smanjenja velikih problema nasilja u porodici na Kosovu. Tokom diskusije ocenjeno je da u pojedinim sudovima ima odredjenih propusta kao sto su: neblagovremeno zakazivanje rocista, neadekvatno zastupanje i neadekvatna pravna zastita dece tokom postupka, pravo na javno sudjenje, sastav veca, nedovoljno obrazlozene sudske odluke koje se odnose na odredjivanje zastitne mere, i sl.

Dana 26 i 27 novembra 2007, za sudije i tuzioce regiona Mitrovica odrzan je seminar o Evropskoj Konvenciji za Ljudska Prava na kojem je razmatran clan 5 i 6. Tokom razmatranja navedene odredbe Konvencije, pored ostalog istaknuto je da st. 1 clana 5 predvidja predpostavku slobode onako kako je i predvidjeno nasim PZKPK radi obezbedjivanja prisustva okrivljenog u krivicnom postupku. Na osnovu uvida u izvestaj OEBS-a o monitorisanju pravosudnog sistema Kosova konstatovno je da ima dosta povrede sto se tice pritvora i nedovoljnog obrazlaganja resenja o produzenju pritvora, kojom prilikom je zakljuceno da :

- za produzenje pritvora potrebno je da postoji zahtev za produzenje, jer u protivnom bez zahteva pritvor ne moze da bude produzen.
- ne moze da se odredi pritvor sve dok ne postoji osnovana sumnja da je izvršeno krivicno delo..

- pritvor ne moze biti duzi od 30 dana.

Tokom analiziranja clana 6 Konvencije, sudija je obavezan da se stara o sledecem:

- da li je ispostovano nacelo jednakosti,
- da li je okrivljenom obezbedjen branilac na predvidjen nacin,
- da li je okrivljeni blagovremeno upoznat sa optuznicom,
- da li je prema istom su ponudjene olaksice za njegovu odbranu, itd.

Na osnovu gore navedenog, moze se zakljuciti da se clan 6 primenjuje skoro u svim fazama postupka.

Autorsko Pravo

Kosovski Institut za Pravosudje 29 novembra 2007 godine odrzao je seminar iz parnice na temu: "Autorsko Pravo" na kojem posebna paznja posvecena je pravima autora koja proizilaze iz autorskog prava, naknada stete zbog povrede autorskog prava itd.

Autorsko pravo uziva pravnu zastitu ne samo domacim zakonodavstvu vec i medjunarodnim zakonodavstvom.

Zastita autorskog prava zavisi i od ostlih okolnosti, pre svega pravilne primene zakona.

Ova materia sada je regulisana Zakonom o Zastiti Autorskog Prava i ostalih slicnih Prava Uredbom 2004/45. Zakon koji je usvojen od strane Skupstine Kosova 29.06.2006.

Hipoteka i Zaloga bila je tema seminara kojeg je organizovao Kosovski Institut za Pravosudje 22 novembra 2007 godine, korisnici seminara bile su sudije sivh regiona Kosova koje rade parnicu.

Na ovom seminaru razmatrene su teme koje se odnose na hipoteku i znacaj iste radi obezbedjivanja tuzbenog zahteva, izdavanja privremene mere, izvršenje nepokretnosti i sudska praksa iz ove materije.

Tokom rada seminara istaknuto je da u svakom pravnom sistemu gde postoji trzisna ekonomija, znacajno mesto zauzima hipoteka kojom se omogucava obezbedjivanje tuzbenih zahteva poverioca. Hipoteka kao pravna institucija omogucava normalan razvoj trzisne ekonomije putem koje se stvaraju uslovi za sigurne investicije.

Tokom diskusije tretirano je pitanje pravne prirode hipoteke na Kosovu, polozej institucije zaloge u zemljama regiona i sire. Istaknuto je da na Kosovu osim Osnovnog Zakona o Imovnisko

Pravnim Osnovama, koji je na snazi, primenjuje se i Uredba UNMIK-a br.2002/21 O Hipoteci na Nepokretnostima.

Znacajno je da se navede i cinjenica da Zakon o Hipoteci koji je donet 2012.2002 godine uopste nije primenjen.

Takodje na ovom seminaru bilo je reci u vezi nacina sticanja hipoteke, prenosenje prava, prestanak hipoteke kao i nacin i uslovi prodaje nepokretnosti, pravo prece kupovine, prava hipotekarnog poverioca i prava vlasnika nepokretnosti. Na kraju seminara razmtrano je pitanje koje se odnosi na isklucenje od izvršenja, odredjivanje visine cene nepokretnosti, nacin i uslovi prodaje, pravo prece kupovine, nacin isplate i ostale odredbe koje regulisu ispunjavanje zahteva poverioca.

Kosovski Institut za Pravosudje u saradnji sa UNDP organizovao je dvodnevni seminar 14-15 novembra 2007 godine koji je odrzan u Strugu a na kojem je zakljuceno sledece:

- Shodno PZKPK sva pitanja koja su bila regulisana Uredbom UNMIK-a 2001/4 a koja su pokrivena PZKPK vise nisu na snazi. Ostala pitanja koja nisu pokrivena odredbmama PKZK, potrebno je primeniti odredbe Uredbe UNMIK-a 2001/4 (clan 354 PZKPK).

- Izvršen je uvid u tekst zakona u pogledu razlikovanja krivicnog dela trgovine ljudima i krijumcarenje migranata, pa je konstatovano da zakon ne poznaje izraz krijumcarenje migranata vec izraz kontrabanda migranata.

Sledeca dilema odnosila se na ilegalni prelazak granice, dok kontrabanda moze se vrsiti i na granicnom prelazu i da nije ilegalna, npr. prelazak granice sa falsifikovanim pasosem.

- U situaciji kada se zrtvi ne obezbedjuje "branilac" iz razloga jer istog zastupa "zastupnik" iz divizije za zastitu zrtve, zakljuceno je da se time ne krse prava zrtve niti da postoji povreda odredaba PZKPK. Misljenje Vrhovnog Suda i Tuzilastva Kosova je sledece: smatra se kao relativna povreda ukoliko je ista uticala u donosenju odluke, onda na osnovu navedene povrede presda moze biti ukinuta i predmet vrati na ponovno sudjenje.

- Prilikom saslušavanja zrtve, potrebno je da se u zapisniku unese doslovce iskaz zrtve kako je ona izjavila.

- Krijumcarena zrtva ima pravo na imovinsko pavni zahtev.

- Sto se tice odredbe clana 143 Krivicnog Zakona o Maloletnicima, zakljuceno je da ukoliko se ne ispostuje ova odredba, dokaz koji je pribavljen moze se smatrati kao neprihvatljivim.

- Krivicno delo trgovine ljudima kada je maloletna zrtva, saglasnost iste se ne uzima u obzir.

- Odredbom clana 143 stv 2 KZM maloletnik ne moze biti saslušan vise od dva puta, svako dalje saslušavanje predstavlja povredu.

- Izrecene kazne nisu srazmerne tezini krivicnog dela, ovom prilikom je preovladavalo je misljenje da kljucnu ulogu za izmenu kaznene politike ima Vrhovni Sud Kosova.

Sednica u drugom stepenom postupku (simulacija sednice)

Dana 20 novembra 2007 KIP je organizovao trening iz krivicne materije na temu: sednica u drugostepenom postupku, korisnici treninga bile su sudije i tuzioci regiona Mitrovice.

Prvi deo treninga odnosio se na simulaciju drugostepene sednice, dok preostali drugi deo odnosio se na diskusiju ucesnika.

Nakon diskusije zakljuceno je sledece:

- presuda sadrzi bitne povrede odredaba postupka, nisu obrazlozene odlucujuce cinjenice.
- javni tuzilac u svojoj zalbi kao otezavajuce cinjenice navodi bitne elemente krivicnog dela. Sto se tice zalbe ostecenog konstatovano je da drugi deo zalbe koji se odnosi na izrecenu kaznu treba odbiti jer zakonom nije dozvoljeno.
- Sto se tice branioca optuzenog, pored cinjenice da nema zalbe od strane optuzenog, isti se pozivao na

pojedine bitne povrede postupka, zakljucak svih ucesnika bio je: isti ne moze da odstupa od odgovora na zalbu, ali ukoliko je tako nesto dozvoljio predsednik veća, branilac je indirektno podsetio sud na povrede o kojima sud po sluzbenoj duznosti vodi racuna.

- u slucaju priznavanja krivice od strane optuzenog o cemu se sud ne slaze, dok iz spisa predmeta proizilazi da nije bilo osnova za priznavanje krivice, sud nije trebao da se slaze sa time,
- obicno prvostepene presude se ne obrazlazu dovoljno u pogledu bitnih elemenata krivicnog dela.

Tokom ovog seminara od strane ucesnika bilo je postavljeno nekoliko pitanja koja se odnose na sudsku praksu regiona Mitrovice.

Maloletnicka Delikvencija

Region Pristine – KIP u saradnji sa UNICEF-om 22 novembra 2007 odrzao je okrugli sto na temu: Maloletnicka delikvencija, korisnici okruglog stola bile su sudije, tuzioci i zvanicnici probacione sluzbe kao i pripadnici KPS iz regiona Pristine.

Sa odrzanog okruglog stola

izdvajacemo sledeca pitanja:

- Sve stranke u postupku prema maloletnicima treba da medjusobno saradjuju, obaveza je javnog tuzioca da obavesti organ starateljstva o svakom pojedinacnom slucaju kako bi organ starateljstva vodio

evidenciju o maloletnim izvrsiocima, tako je potrebno je da se obavesti i probaciona sluzba, ovo sve iz razloga da se blize zna o svim pojedinostima maloletnika i negove porodice, stim u vezi policija je duzna da dostavi izvestaj javnom tuziocu kako bi isti mogao da preduzme ostale potrebne radnje.

- u slucaju obustave postupka od strane javnog tuzioca, potrebno je obavestiti sve subjekte u postupku prema maloletniku.

- veoma retko se izricu mere odvracaja koje su predvidjene novim Krivicnim Zakonom o Maloletnicima.

Region

Mitrovice – Slican okrugli sto za region Mitrovice odrzan je 23 novembra 2007 godine za sudije, tuzioce, zvanicnike probacione sluzbe i pripadnike KPS. Sa ovog okruglog stola doneti su sledeci zakljucci:

- U regionu Mitrovice uopste se ne izrice mera obaveznog drustveno korisnog rada, potrebno je ispitati ovu cinjenicu.
- limitirani opste drustveno korisni rad potrebno je da se regulise preciznije obzirom da odredba koja regulise ovo pitanje je nepotpuna iz razloga jer minimum drustveno korisnog rada iznosi 30 dok

maksimum 120 radnih casova, sto znaci da postoji mogucnost da se ova mera odredi u manjem broju radnih casova u zavisnosti od tezine krivicnog dela i uzrasta maloletnika.

- svrha mere odvracaja je da se ne pokrece pripremni postupak.

- neophodno je formirati odredjene fondove radi sprovođenja ovih mera.

- u praksi ima odredjenih poteskoca u primeni ove mere, zbog malog broja sudija, tuzioca i

specializovanih policajaca i nedostatka centara za rehabilitaciju maloletnih izvrsioca.

- i pored cinjenice da podaci sa evidencijom o maloletnim izvrsiocima sa kojima raspolaze Centar za socijalni rad su tajne prirode, isti mogu da se dostave na zahtev nadleznim organima koji sprovedu postupak.